

Handläggare
Anette Manoti
Telefon: 08-50824582

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Här är världen större: Biblioteksplan för Stockholm 2016-2020

Svar på remiss från Stadsbyggnads- och kulturroteln Dnr:
000646/2016

Förvaltningens förslag till beslut

1. Att förvaltningens tjänsteutlåtande lämnas som yttrande till stadsbyggnads- och kulturroteln.

Lena Thorson
Tf. Stadsdelsdirektör

Stefano Prestinoni
Tf. avdelningschef

Sammanfattning

Biblioteksplan för Stockholms bibliotek är ett strategiskt övergripande dokument som grundas på visionen att på biblioteket tar människan makten över språk, fantasi och kunskap. Här förvaltas rätten till yttrandefrihet och fri åsiktsbildning. Planen delas upp i fyra områden:

- * För och med fler
- * Ett av demokratins viktigaste jobb
- * Biblioteket mitt i byn
- * En större värld

Biblioteket finns för alla. Stockholmarnas förändrade behov kräver utveckling och nya verksamhetsätt.

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på att Stockholms bibliotek agerar för en sammanhållen stad och för att minska skillnader mellan människor i stadens olika delar.

Skärholmens bibliotek praktiserar biblioteksplanens fyra områden, bland annat genom att ge plats åt invånares ideella engagemang när de skapar olika kulturaktiviteter.

Bakgrund

Kulturförvaltningens "Här är världen större - biblioteksplan 2016-2020", har skickats ut på remiss till stadsdelsförvaltningarna. Planen omfattar förutom bakgrundsbeskrivning och den styrande lagstiftningen, en vision som lyder: "I biblioteket tar människan makt över språk, fantasi och kunskap. Här är världen större".

Inom Stockholm stad finns ett 40-tal folkbibliotek, Kulturhuset Stadsteaterns profilbibliotek, det digitala biblioteket biblioteket.se och över 160 kommunala skolbibliotek. Därtill bedrivs biblioteksverksamhet på fristående skolor, sjukhus, häkten, äldreboenden och träffpunkter. Det finns även uppsökande biblioteksverksamhet i form av bokbuss, pop-up bibliotek och bibliotekspedagoger som besöker förskolor. I Skärholmens stadsdelsnämndsområde finns ett bibliotek på andra våningen i Skärholmens centrum och ett mindre bibliotek i markplan i Bredängs tunnelbana.

Ärendet

Biblioteksplanens utgångspunkt är att göra världen större med verktyg som språk, berättelse, litteratur, bildning och demokrati. Biblioteket ska förvalta rätten till yttrandefrihet och fri åsiktsbildning, genom att problematisera, se olika sammanhang, ställa frågor och ge olika perspektiv. Stockholms bibliotek agerar för en sammanhållen stad och för att minska skillnader mellan människor i stadens olika delar.

För och med fler

Biblioteket finns till för alla och ska möta Stockholmarna, även de som inte själva tar kontakt. Användaren av biblioteket ska vara i fokus för det som sker, liksom strävan efter att vara relevant för fler. Användarnas och de potentiella användarnas behov och deltagande ska forma bibliotekets verksamhet.

Ett av demokratins viktigaste jobb

Medarbetaren är den viktigaste bäraren av biblioteksuppdraget. Det är ett av demokratins viktigaste jobb.

Biblioteket mitt i byn

Bibliotekstjänster ska finnas nära till hands men även uppfylla behov av specialisering. Biblioteken ska vara placerade och utformade utifrån stockholmarnas skiftande behov och kan vara olika avseende inriktning och atmosfär. Balansen mellan ljud- och aktivitetsnivå kräver funktionella lokaler med möjlighet till zonindelning.

En större värld

Att vara biblioteket mitt i byn innebär att vara navet för samtal och demokratiutveckling i det lokala samhället. Men biblioteket kan ta människor vart som helst. Uppdraget att främja demokrati och fri åsiktsbildning ska genomsyra programverksamhet och mediearbete. Biblioteket ska också erbjuda experthjälp och handledning kring modern källkritik.

Biblioteket ska vara tillgängligt för användare med olika funktionsvariationer. Besökare ska oavsett läsförmåga ha god tillgång till verksamheten och delta i att utforma den.

Stockholmarnas förändrade behov kommer kräva omprioriteringar och nya verksamhetssätt, exempelvis på grund av den förväntade inflyttningen av människor på flykt från andra länder. Likaså kan annan oförutsägbar utveckling komma att kräva snabba omprioriteringar, något som behöver vara möjligt inom ramen för planen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Stadsutveckling och Medborgarservice. Kulturförvaltningens biblioteksledning har haft medskapande och informerande seminarier under biblioteksplanens utredning, som stadsdelsförvaltningens föreningssamordnare och kultursekreterare deltagit i.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på att Kulturförvaltningen genom Stockholms bibliotek agerar för en sammanhållen stad och för att minska skillnader mellan människor i stadens olika delar. Genom detta sammanfaller Stockholms bibliotek och stadsdelsförvaltningens strävan att utjämna människors livschanser och förvaltningen anser att planen är en god utgångspunkt för det vidare arbetet. Skillnaderna i Stockholm visar sig bland annat i Skärholmens stadsdelar. Det är också positivt att barn och unga prioriteras och att det läggs en betoning på likvärdig tillgång till

biblioteksverksamhet i staden oavsett läsvana, deltagande i samhället eller kunskaper i svenska.

Bibliotekets vision att vara nära till hands och balansera mellan aktivitetsnivåer ställer krav på funktionella lokaler. Skärholmens bibliotek är placerat på andra våningen i Skärholmens centrum och har inte upplevts som tillgängligt av besökarna. Stadsdelsförvaltningen ser fram emot planerna på att biblioteket får ytterligare yta i markplan, precis under nuvarande placering.

Stadsdelsförvaltningen ser ett stort värde i bibliotekets arbete för förskolorna och förskolebarnens föräldrar. Den uppsökande bibliotekspedagogen är ett välkommet besök. Föräldrarna i förskola och öppen förskola får introduktion till vad biblioteket är samt stöd i att läsa och berätta för sina barn. Bibliotekspedagogen och bibliotekets verksamhet bidrar till att via språket vidga vyer och möjligheten att själv kunna påverka samhället. Även samarbetet mellan Bredängs bibliotek och Kulturskolan är värt att lyfta fram, som ett exempel på möjligheten att väcka förskolebarnens lust att använda språket och ge dem tillgång till nya upplevelser.

Skolbibliotekens handlingsplan fastställs i Stockholm stads skolbiblioteksplan. Målet för skolbiblioteken är att finnas på varje skola och att de ska utformas och vara tillgängliga utifrån elevernas behov. Stadsdelsförvaltningen vill uppmana till en uppföljning av skolans arbete med detta uppdrag.

En utveckling av prioriteringen på barn och unga kan vara att etablera ett profilbibliotek för en yngre målgrupp liknande de som finns på Kulturhuset stadsteatern på Sergels torg. En tillfällig sådan profilering sker på Bredängs bibliotek genom att barn- och ungdomsbiblioteket "PUNKTmedis" flyttar in. PUNKTmedis evakueras på grund av ombyggnad av sina lokaler på Medborgarplatsen. Verksamheten och barnbibliotekarierna ska finnas i Bredäng fram till hösten 2018. Förvaltningen kommer att följa hur verksamheten etableras och tas emot.

Det digitala är inte längre en värld vid sidan av den fysiska. Det analoga och det digitala samhället är sammanflätat. Allt fler använder internet och informations- och kommunikationsflödena blir mer och mer individanpassade. Det skapar risk för så kallade filterbubblor, där informationen är filtrerad efter individens intresse, åsikter och användning. Det ställer högre krav på vidgade perspektiv och källkritik, men får också som konsekvens att människor med olika erfarenhet och skiftande bakgrund inte möts.

Därför är det hoppfullt att det fysiska kulturevenemanget ges fortsatt stor betydelse, för sammanhållning och gemenskap, enligt Myndigheten för kulturanalys (Rapport 2015:3) Många vill vara med och skapa kultur, äga och finansiera tillsammans.

Stadsdelsförvaltningen vill lyfta fram Skärholmens biblioteks goda samarbete med såväl förvaltningen som olika aktörer i stadsdelarna. Många Skärholmsbor som är aktiva i den idéburna sektorn saknar platser att utöva sitt engagemang på. De har fått utrymme på biblioteket till sina utåtriktade aktiviteter, som utställningar, filmvisningar, teaterföreställningar, poesiuppläsningar, filosofisamtal och möten som utvecklar föreningsdemokratin. Här praktiseras visionen om språk och berättelser, litteratur, bildning och demokrati och här är världen redan större.

Bilagor

1. Biblioteksplan för Stockholms bibliotek 2016-2020